

Organizacija

Kako strukturirati športne klube, da bodo zeleni

Direktive in politike

EU je zadolžena za razvoj politik ter spodbujanje sodelovanja in pobud v podporo športu po vsej Evropi.

Evropska unija ni imela uradne športne politike EU do sprejetja Lizbonske pogodbe leta 2009. Do tega mejnika so druge politike EU vplivale na šport. Sodna praksa Evropskega sodišča (ECJ), sodba Bosman (1995), na podlagi Walrave (1974), in sodba Meca-Medina (2006) so oblikovale vpliv EU na šport. Sodišče Evropskih skupnosti je razsodilo, da mora biti šport, če je gospodarska dejavnost, v skladu z zakonodajo EU.

Bela knjiga o športu je postavila temelje razvoja športne politike EU, ki ji je leta 2009 sledil začetek veljavnosti Lizbonske pogodbe in sprejetje treh delovnih načrtov EU za šport s strani Sveta ministrov (2011–2014, 2014–2017). in 2017-2020).

V Resoluciji Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki je nastala okviro sestanka Sveta, o delovnem načrtu Evropske unije za šport (1. januar 2021–30. junij 2024) 2020/C 419/01⁴ je eden od vodilnih ciljev:

»Povečati udeležbo v športu in telesni dejavnosti za krepitev zdravja, da bi spodbujali aktiven in okolju prijazen življenjski slog, socialno kohezijo in aktivno državljanstvo«.

Eno od prednostnih področij: „Socialno-ekonomske in okoljske razsežnosti športa“ vključuje

»**Zeleni šport**« z naslednjimi cilji:

- izobraževanje za trajnostni šport,
- okolju prijazne športne vadbe, objekti in dogodki,
- razvoj športa in njegova praksa v luči podnebnih sprememb.

17

Leta 2001 je EU sprejela uredbo, ki javnim in zasebnim organizacijam omogoča izvajanje sheme okoljskega ravnanja in presoje (EMAS).

Leta 2000 je EU sprejela uredbo o revidirani shemi [EU znaka za okolje](#). Komisija je sprejela tudi nezavezujoč priročnik o okoljskih javnih naročilih (»[Buying green!](#)«). Ta dokument je še posebej pomemben za lokalne oblasti, ki načrtujejo oddajo naročil za gradnjo ali obnovo športnih objektov.

Kjer so potrebni načrti ali projekti, npr. projekti urbanega razvoja, kot je gradnja infrastrukture za organizacijo športnih dogodkov, morajo pristojni organi in zainteresirane stranke izvajati [direktivo o presoji vplivov na okolje](#) in [direktivo o strateški presoji okolja](#)⁵.

„Zeleni dogovor“ EU in mehanizem za pravični prehod Evropskega zelenega dogovora poudarjata potrebo po trajnostnih praksah v različnih sektorjih, vključno s športom. Športni sektor ima lahko

⁴ Resolution Of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the European Union Work Plan for Sport [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1204\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1204(01)) Last visited: 07.06.2023.

⁵ Commission of European Communities; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52007SC0935&from=FR> Last visited: 07.06.2023.

koristi tudi od ukrepov politike v okviru Sklada za okrevanje in odpornost (RRF) in drugih programov, kot je Erasmus+.

EU spodbuja idejo izboljšanja splošne blaginje, premagovanja družbenih problemov (npr. rasizma, socialne izključenosti, neenakosti spolov itd.) in ekonomskih koristi s športom. Športna politika igra pomembno vlogo v zunanjih odnosih EU v treh vidikih:

- družbena vloga športa,
- gospodarsko razsežnost športa,
- politični in pravni okvir športnega sektorja.

Ti cilji so bili potrjeni v prvih celovitih pobudah o športu: beli knjigi o športu in akcijskem načrtu Pierra de Coubertina, sprejetem leta 2007.

Dodatne informacije o direktivah in politikah na ravni EU s posebnim poudarkom na tistih v Italiji, Sloveniji, Cipru, Grčiji, Islandiji in Belgiji najdete v [Priročniku usposabljanja za šport in okolje – modul 3](#).

Primeri mednarodnih športnih pobud in deležnikov

- UNESCO - [International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport](#)
- Združeni narodi - [Sports for Climate Action Framework](#)
- [Olympic Charter](#)
- [Youth Ideas Labs 2022](#)
- [SHARE - Green transition and sport at all levels](#)
- [European Olympic Committees](#) – EOC je krovno telo 50 evropskih NOK, ki se zavzema za širjenje olimpijskih vrednot in navdihovanje športnega načina življenja.
- [ENGSO](#) (European Non-Governmental Sports Organisation)
- [International Sport Organization](#)
- [Olympic Movement's Agenda 2020](#)
- [Green Sports Alliance](#)
- [Sport and Sustainability International](#)
- [World Sailing Sustainability Agenda 2030](#)
- [FIFA's Sustainability Strategy](#)

Zainteresirane strani - deležniki

Današnjih okoljskih izzivov danes ni več mogoče obvladovati sam. Za dosego ambicioznih ciljev Agende 2030 je potreben celostni pristop: športna društva in klubi morajo sodelovati z organizacijami, podjetji, ustanovami, društvi in celotno skupnostjo za doseganje širšega cilja spoštovanja in varovanja okolja ter ustvarjanja vpliva.

Organizacije

Vključevanje deležnikov je proces, ki ga uporablja katera koli organizacija za doseganje skupnega rezultata. Vključevanje deležnikov prav tako omogoča organizaciji, da bolje prepozna in razume njihove skrbi in pričakovanja glede trajnosti ter se odzove na njihova dejanja in odločitve.

Postopek je razdeljen na 4 faze:

1. Prva faza se nanaša na opredelitev, identifikacijo in evidentiranje pomembnih deležnikov, to je tistih družbenih akterjev, ki so del različnih organizacij v okolju, vzpostavitev ustreznih indikatorjev in sogovorništvu s športnim menedžmentom, skupinami staršev in drugih organiziranih organizacij.
2. Druga faza je sestavljena iz načrtovanja, torej oblikovanja pravih strategij in izbire pravih orodij ob upoštevanju vseh notranjih in zunanjih virov. Na tej stopnji je koristno predvideti možna tveganja, povezana z vključevanjem deležnikov v operativni fazi, pri čemer se zavedajmo, da proces nikoli ni statičen, ampak dinamičen.
3. Tretja faza vključuje razvoj podrobnega načrta operativnega upravljanja vključevanja deležnikov. Za to fazo so predvidene tri ravni vključevanja: spremljanje, obveščanje, sodelovanje glede na stopnjo udeležbe deležnikov (od pasivne do aktivne).
 - A. Spremljajte družbene potrebe in zahteve organizacij in športnega okolja z digitalnimi orodji;
 - B. Posvetovanje in obveščanje najpomembnejših deležnikov s poročili in dogodki preko družbenih omrežij;
 - C. Vključevanje in sodelovanje pri realizaciji skupnih projektov na področju športa v sozvočju z okoljem in drugih možnih koristnih pobud za povezovalno delo;
4. Četrta in zadnja faza je sestavljena iz razmisleka o pobudah in vrednotenja naučenega, da bi jih izpopolnili in izboljšali za uporabo v nadaljnjih procesih vključevanja deležnikov.

Lokalna skupnost

Skupnost je skupina ljudi, ki si delijo skupne značilnosti ali interese, ni le del teritorija ali mesta. Primeri lokalne skupnosti so:

- šola z družinami,
- univerzitetni kampus,
- športni klubi z družinami,
- skupine prostovoljcev,
- verske skupnosti.

Skupnost lahko definiramo glede na skupen interes, geografsko lego, starost, poklic, afiniteto ali drugimi skupnimi vezmi, v našem primeru poslanstvo za okolje in zanimanje za šport.

Skupnost vključuje tudi lokalne organe, to so državljani (ali združenja, organizacije), ki imajo vlogo pri odločanju in imajo vpliv na širši ravni.

Zato je lahko krepitev vloge vsakega dela lokalne skupnosti temeljnega pomena za vključevanje iniciativ športne organizacije. v sistem okoljskega vpliva

A da bi to vlogo udejanili v celoti, mora biti vsak akter v lokalnih skupnostih sposoben razviti mreže deležnikov in vključiti lokalno skupnost:

1. korak: Vključite skupnost.

Vključevanje skupnosti je dinamičen in kompleksen proces, ki je pogosto povezan z različnimi koncepti, kot so »udeležba skupnosti«, »mobilizacija« »opolnomočenje«.

20

2. korak: Ustvarite nova omrežja (ali okrepite obstoječa).

Mreženje zahteva vključevanje na vseh stopnjah, predvsem pri definiranju ciljev in načrtovanju intervencij. Proces mreženja je vedno dvostranski: soudeležba (npr. pri dogodkih, ki jih organizira vsak posamezno) in sonačrtovanje za nove pobude ali strategije.

Sonačrtovanje ni lahko, saj zahteva izkušnje, vendar je eden od izzivov, da se vsi protagonisti počutijo del mreže.

Perspektiva je torej sodelovanje med institucijami, lokalnimi oblastmi, okoljskimi organizacijami, družinami, šolami, državljani, civilnimi in verskimi združenji, ki:

- ustvarjajo zaveznitva,
- sodelujejo,
- prispevajo,
- skupno načrtujejo
- delijo ideje,

s športnimi klubi ali organizacijami za izvajanje zelenih pobud ali dogodkov, predvsem pa sodelujejo pri usmeritvah in strategijah za ustvarjanje okoljskega in trajnostnega vpliva.

Nasveti za športne organizacije:

1. korak: Spremljajte družbene medije organizacij, ki se ukvarja z okoljskimi vprašanji
2. korak: Pojdite na dogodke, pobude, ki jih organizirajo
3. korak: K svojim dogodkom/pobudam povabite ustrezne posameznike ali združenja
4. korak: Začnite sodelovanje: postavite osnovo za zavezništva
5. korak: Bodite vztrajni

Podporni partnerji

Glede na zgoraj navedeno lahko združenja in organizacije, ki delujejo na področju varstva okolja, sklepajo zavezništva in predlagajo soprojekte, s katerimi se prijavljajo za financiranje lokalnim oblastem in zasebnim ustanovam, ki podpirajo pobude v korist športa in okolje.

V Evropi obstaja veliko finančnih programov, ki namenjajo sredstva za dejavnosti o okolju in ekološkem prehodu, kar bi lahko bila koristna strategija za preoblikovanje lastne športne organizacije v smeri izvajanja bolj zelenih tematik.

Iskanje sredstev pa se lahko nanaša tudi na odnos s sponzorji, torej zasebnimi (običajno podjetji), ki ekonomsko podpirajo prireditve, ideje, delavnice o okoljskih in športnih temah.

Eden od načinov bi lahko bil okrepitev stikov s kakšnim vidnim nacionalnim, regionalnim ali lokalnim združenjem (kot so UICN, Greenpeace, WWF itd.), za podporo, izmenjavo idej za skupne pobude ali dogodke, ki jih načrtuje športno združenje, da bi začeli spreminjati in ustvarjati nove okolju prijaznejše pobude.

Ne pozabite: mreženje in partnerstvo sta bistvenega pomena pri financiranju projektov!

Spodbude in prednosti

Zelena usmeritev je pot, ki zahteva različne napore glede na športni klub. Za majhen klub, ki pogosto nima veliko virov, prehod na zeleno pomeni temeljito prenovo vsega. To je lahko finančno precej drago in argument, da strošek »pravilnega ukrepanja« zaradi pomanjkanja virov ni upravičen, ne drži. Zato je dobro preučiti, kaj pridobimo s tem, da postanemo zeleni, poleg tega, da smo okolju prijaznejši. Prednosti zelenega je veliko in so lahko tudi finančno ugodne. Obstaja veliko mednarodnih in lokalnih spodbud, da postanemo zeleni. V nadaljevanju si bomo ogledali mednarodne, nacionalne in lokalne spodbude.

Mednarodna raven

ZN so v okviru [iniciative za podnebne spremembe](#) so sprožile pobudo, imenovano »šport za podnebne ukrepe«, katere namen je podpirati in usmerjati športne akterje pri doseganju globalnih ciljev glede podnebnih sprememb. To daje športnim organizacijam priložnost, da so vodilne v svetovnem zelenem gibanju. To bo povežalo športne organizacije in njihove skupnosti, da bodo zgled prihodnjim generacijam. ZN pozivajo organizacije, naj se zavežejo, vendar jim ne ponujajo nobene finančne koristi za sprejetje zelenega pristopa; pobuda pa predstavlja priložnost za vzpostavitev komunikacije z javnostmi s čimer športna organizacija opozori nase. Če se ga lotimo na pravi način, je to lahko priložnost za pridobitev navijačev, podpornikov - domačih in mednarodnih, kar lahko ustvari dolgoročne prihodke, pa tudi ustvari mrežo klubov, ki delijo ideale ekologije in lahko vzpostavijo dolgoročno medsebojno sodelovanje.

Ko se zavežete, da boste postali zeleni, postanete zgled drugim, tako ljudem kot organizacijam. Zelena usmeritev ni nacionalni ali lokalni problem, je mednarodni problem in ljudje se ga vsak dan bolj zavedajo. Vaša sprememba vas lahko poveže z večjo ciljno skupino.

Nacionalna raven

Pomoč, ki je na voljo, da postanemo zeleni, se od države do države zelo razlikuje. Kot že omenjeno, je lahko vaš največji vpliv na nacionalni ravni ta, da ste vzor. Odvisno od tega, kako velika je organizacija, lahko pa športna organizacija s svojim delovanjem pridobi prepoznavnost v javnosti.

Lokalna raven

Na lokalni ravni se lahko športne organizacije vključujejo v različne dejavnosti, da ustvarijo pozitiven učinek v skupnosti. Ob spoznanju, da imajo lokalne skupnosti ključno vlogo in da lahko spremembe v miselnosti znotraj organizacije spodbujajo trajnostno okolje, lahko športne organizacije sprožijo spremembe, ki presegajo sam klub.

Športne organizacije lahko postanejo nosilci pozitivnih sprememb v lokalni skupnosti. Sprememba miselnosti in odnosa znotraj organizacije lahko sproži val sprememb, preoblikuje kulturo športne organizacije in pozitivno vpliva na celotno skupnost. Z vključujočimi programi, prizadevanji za ozaveščanje in partnerstvi lahko športne organizacije aktivno prispevajo k izboljšanju lokalne skupnosti in navdihnejo druge organizacije, da sprejmejo podobne spremembe.